

УДК 330.341.4

*Павлова О.В.,
кандидат економічних наук,
завідувачка кафедри маркетингу менеджменту та економіки,
Педь І.В.,
доктор економічних наук,
професор кафедри маркетингу менеджменту та економіки,
Економіко-технологічний інститут імені Роберта Ельворті*

СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ МАКРОСЕРЕДОВИЩА ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Сьогодні вітчизняні підприємства галузі сільськогосподарського машинобудівні України знаходяться в кризовому стані, що вимагає від менеджменту розроблення й упровадження дієвої, ефективної та конкурентоспроможної стратегії розвитку.

Одним із найбільш популярних методів аналізу зовнішнього середовища підприємства є PEST-аналіз, який являє собою стратегічний аналіз політичних (P – political), економічних (E – economic), соціальних (S – social) та технологічних (T – technological) факторів зовнішнього середовища підприємства. Результати такого аналізу дають змогу оцінити зовнішню політичну, економічну, соціальну та технологічну ситуацію, яка склалася, та спрогнозувати її вплив на виробничу та комерційну діяльність промислового підприємства [2, с. 87].

Проведемо PEST-аналіз для виявлення та оцінки впливу різних факторів макросередовища на випуск продукції на прикладі ПрАТ «Металит», що спеціалізується на виготовленні виливків з сірого чавуну.

У таблиці 1 систематизовані основні фактори макросередовища, які впливають на результати діяльності ПрАТ «Металит» та наведена оцінка їх впливу на прийняття стратегічних рішень щодо інвестиційних проектів.

Таким чином, проведений PEST аналіз зовнішнього середовища ПрАТ «Металит» виявив та охарактеризував вплив основних політичних, економічних, соціальних та технологічних факторів на діяльність компанії. Результатом такого аналізу є вибір основних чинників зовнішнього макросередовища, які створюватимуть можливості і загрози для діяльності промислового підприємства.

PEST-аналіз зовнішнього середовища ПрАТ «Металит»

Фактори	Оцінка	Вплив на підприємство
Політичні фактори		
Військові дії в Україні.	0,30	Мобілізація кваліфікованого персоналу, збільшує тривалість нерегламентованих перерв у виробничому процесі внаслідок повітряних тривог.
Податкова політика.	0,27	Впливає на розмір собівартості продукції та на розмір доходу, чистого прибутку.
Законодавство з охорони природного середовища.	0,14	Призводить до збільшення витрат для забезпечення граничнодопустимого рівня викидів.
Законодавство, що регулює правила роботи у галузі.	0,06	Впливає на необхідність отримання дозволів та ліцензій на металургійну переробку металобрухту.
Бюрократизація і рівень корупції.	0,05	Часті перевірки різних контролюючих органів.
Публікації в ЗМІ.	0,05	Публікація неякісних журналістських розслідувань в ЗМІ призводять до репутаційних втрат.
Соціальні фактори		
Вимоги до якості продукції.	0,30	Підвищення конкурентоздатності підприємства на ринку та надає перевагу над конкурентами.
Демографічна ситуація	0,24	Зменшення кількості працездатного населення в країні впливає на забезпеченість підприємства персоналом.
Рівень охорони здоров'я та освіти.	0,16	Наявність кваліфікованого та працездатного персоналу впливає на якість виготовленої продукції, зменшує втрати пов'язані з браком та компенсацією тимчасової непрацездатності працівників, зменшує рівень травматизму та професійних захворювань.
Ставлення до роботи, виходу на пенсію.	0,09	Наявність пільгового пенсійного забезпечення сприяє додатковою мотивацією персоналу та зменшенню плинності кадрів.
Ставлення до імпортованих товарів і послуг.	0,07	Надання споживачами переваги імпортованій продукції зменшує ринок збуту.
Імміграційні настрої.	0,06	Вищий рівень оплати праці в сусідніх країнах сприяє міграції кваліфікованих працівників.
Економічні фактори		
Темпи зростання економіки.	0,30	Формує відповідний попит на асортимент продукції машинобудівної галузі.
Рівень інфляції та процентні ставки.	0,30	Впливає на формування собівартості продукції та зменшує рентабельність підприємства.
Курси основних	0,30	Зміни вартості витрат на виробництво, оскільки

валют.		значна кількість матеріалів іноземного походження.
Рівень цін на енергоресурси.	0,30	Підвищення цін на енергоресурси збільшує розмір змінних витрат на виробництво продукції оскільки металургія є енергоємним виробництвом.
Розмір та умови оплати праці.	0,27	Збільшення розміру мінімальної заробітної плати призводить до збільшення витрат та постійного перерахунку собівартості.
Глобалізація та відкритості економіки.	0,27	Збільшує обсяги продажів продукції підприємства шляхом виходу на ринки європейських країн.
Технологічні фактори		
Рівень інновацій і технологічного розвитку галузі.	0,18	Підвищення рівня сприятиме розвитку конкуренції в галузі.
Доступ до новітніх технологій.	0,06	Постійна участь підприємства в міжнародних виставках сприяє наданню доступу до світових новітніх технологій.
Розвиток і поширення інтернету, розвиток мобільних пристроїв.	0,05	Надає можливість сервісним спеціалістам компаній-постачальників технологічного обладнання в онлайн режимі здійснювати діагностування несправності та надавати рекомендації щодо їх усунення.
Ступінь використання, впровадження та передачі технологій.	0,05	Використання сучасних автоматичних ліній забезпечує стабільно високу якість продукції підприємства за рахунок зменшення впливу людського фактору та підвищення продуктивності праці.
Витрати на дослідження і розробку.	0,04	Забезпечення сталих систематичних витрат на проектування модельного оснащення та дослідження нових матеріалів й технологій сприяє швидкий вихід на ринок нової продукції.
Законодавство у сфері технологічного оснащення галузі.	0,04	Забезпечення мінімальних розмірів митних ставок на ввезення інноваційного обладнання сприяє розвитку металургійної галузі.

На базі проведеного аналізу можна розробити альтернативні варіанти управлінських рішень стратегічного характеру, оцінити ринок, визначити потенціал та перспективи розвитку галузі сільськогосподарського машинобудування України.

Список використаних джерел:

1. Берницька Д.І. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища підприємства методом PEST/STEP-аналізу. Економічний аналіз. 2012. Вип. 11. Ч. 2. С. 41–45.

2. *Каширнікова І.О. Підхід до визначення впливу зовнішніх факторів на управління інноваційним потенціалом будівельного підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 7/201. С. 86–92.*

3. *Черкас Д.М. PEST і SWOT-аналіз діяльності промислових підприємств України (на прикладі машинобудування) / Вісник ОНУ ім. І.І. Мечнікова. – 2017. – Т. 22. Вип 3 (56). – С. 103–106.*

4. *Скачков О.М. Формування конкурентоспроможності підприємств машинобудівної галузі в умовах глобалізації / Приазовський економічний вісник. – 2019. – № 6 (17). – С. 79–83.*

УДК 658

Попко О.В.,

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри маркетингу,*

Філатов В.В.,

*здобувач третього рівня вищої освіти,
Національний університет водного господарства
та природокористування*

ЗАСТОСУВАННЯ СЕГМЕНТАЦІЇ КЛІЄНТСЬКОЇ БАЗИ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЙ ЛОЯЛЬНОСТІ У ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ КОМПАНІЯХ

У сучасному динамічному бізнес-середовищі, особливо в галузі електротехніки, ключовим чинником успіху є здатність компаній розробляти та реалізовувати ефективні стратегії управління лояльністю клієнтів, які базуються на глибокому аналізі потреб та поведінки клієнтів [2]. Сегментація клієнтів дозволяє компаніям визначати та обслуговувати ключових клієнтів з персоналізованими пропозиціями, підвищуючи їх лояльність і прибуток. Аналіз даних сприяє адаптації до потреб клієнтів та прогнозуванню їх переваг для створення стійких відносин. [1].

Інтеграція відділів маркетингу, продажів, клієнтського сервісу та ІТ є ключовою для розробки єдиної стратегії, заснованої на глибокому аналізі потреб клієнтів [3]. В умовах глобалізації та цифрової трансформації, швидка адаптація до ринкових змін та інтеграція новітніх технологій, як-от штучний інтелект і машинне